

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Reseptilääkkeiden hintataksaan ehdotettu 1,5 % leikkaus kiristää lääkkeiden hintapolitiikkaa ja voi aiheuttaa yhä laajempia saatavuushäiriöitä ja mahdollisesti nostaa lääkkeiden käyttäjien kustannuksia. Akava korostaa, että lääkkeiden saatavuus pitää varmistaa kaikissa tilanteissa.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

Esitetty muutos siirtymisestä liikevaihtoon perustuvasta verotuksesta myyntikateperusteiseen verotukseen on kannatettavaa. Tällöin lääkemyynnin rakenne ei vaikuta veron määräytymiseen. Muutos ei saa kuitenkaan johtaa verotuksen kiristymiseen.

Ehdotus apteekkiveron poistamisesta muilta kuin lääkkeitä on kannatettava ja parantaa vapaankaupantuotteiden kilpailuneutraliteettia.

Esityksessä ehdotetaan, että sivuapteekkien erityisestä verokohtelusta luovutaan. Akava korostaa, että vaikutukset apteekkiverkoston kattavuuteen, lääkkeiden saatavuuteen ja palveluiden saavutettavuuteen sekä huoltovarmuuteen on tärkeää arvioida huolellisesti. Sivuapteekkivähennyksen poisto saattaa vaarantaa apteekkiverkoston kattavuuden ja sivuapteekkitoiminnan.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Akava ei pidä kannatettavana rajattua itsehoitolääkevalikoimaa. Ehdotus ei tue lääkehoidon rationaalisuutta.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Akava pitää tärkeänä, että itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennuksen vaikutuksia lääkehoitoon ja lääkitysturvallisuuteen arvioidaan huolellisesti. Akava korostaa farmaseuttisen osaamisen merkitystä lääkeneuvonnassa ja hoitoon ohjauksessa. Tämä jää puuttumaan, jos itsehoitolääkkeitä vapautetaan apteekkien ulkopuoliseen myyntiin.

On myös syytä huomioida, että myynnin vapauttaminen ja siitä mahdollisesti seuraava epätarkoituksenmukainen lääkkeiden käytön lisääntyminen sekä hoitoon ohjauksen viivästyminen voivat johtaa kustannusten lisääntymiseen muualla terveydenhuollossa.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Akava pitää kannatettavana, että Fimea valvoisi itsehoitolääkkeiden apteekkien ulkopuolista myyntiä.

Itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupaedellytysten tulee vastata aptekin lääkelakiin pohjautuvia velvoitteita. Akava korostaa lääke- ja lääkitysturvallisuuden huomioimista myynnissä.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

-

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Akava pitää kannatettavana esitystä apteekeille annettavasta oikeudesta poiketa lääkemääräyksestä ja korjata lääkemääräyksessä oleva ilmeinen virhe. Farmaseuttista osaamista on tärkeää hyödyntää nykyistä laajemmin.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Kelan maksamat lääkekorvaukset rahoitetaan sairausvakuutusjärjestelmään kuuluvasta sairaanhoitovakuutuksesta. Valtion rahoitusosuus sairaanhoitovakuutuksen menoista on 51,40 % ja vakuutettujen eli palkansaajien, etuudensaajien ja eläkeläisten 48,60 %. Lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvät palautusmaksut kohdentuvat nykyisin sairaanhoitovakuutuksen maksuosuuksien suhteessa valtiolle ja vakuutetuille.

Palautusmaksut ovat valtion osalta vähentäneet valtion menoja ja vakuutettujen osalta keventäneet sairaanhoitomaksua.

Esityksessä ehdotetaan, että lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvät palautusmaksut kohdennettaisiin täysimääräisesti valtiolle vuodesta 2026 alkaen.

Akava ei pidä ehdotusta kannatettavana. Sen myötä palkansaajien kokonaisveroaste nousisi.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

-

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Ehdotuksessa on käytetty reseptilääkkeiden lääketaksan mallinnuksessa ja vaikutusten arvioinnissa vuoden 2023 lääkemyyntitietoja. Valmistelussa tulee huomioida myös vuoden 2024 taloustiedot sekä sivuapteekkivähennyksen poiston vaikutukset.

Akava korostaa, että päätösten täytyy perustua uusimpaan käytettävissä olevaan tietoon ja taloudellisiin laskelmiin.

Muutosten vaikutuksia on arvioitava suhteessa apteekkien palvelutasoon, neuvontaan, lääkkeiden saatavuuteen ja turvallisuuteen, henkilöstöön ja sen kokemaan kuormitukseen.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

-

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

-

Tuovinen Anu
Akava ry